

ÕIGUS TEADA

AJALEHT JURISTIDELE

NR 1 (49) 2002

Õigusteenuse seaduse eelnõu vajab täiendamist

28. jaanuaril toimus Tallinnas Rahvusraamatukogus Eesti Õiguskeskuse poolt korraldatud õigusteenuse seaduse eelnõu ümarlaud. Ümarlaud sai tõuke õigusteenuse seaduse eelnõule laekunud muudatusettepanekutest Eesti Õiguskeskuse seadusloomefoorumil Themis.

Ümarlaua eesmärgiks oli diskuteerida eelnõus pakutud lahenduste ning põhikontseptsioonide vastuvõetavuse üle õigusteenuse osutamise osas, selgitada välja sihtgruppide arvamused ning olla abiks eelnõu menetlejatele Eesti õigusteenuse turul tekkinud probleemide lahendamisel.

Ümarlual osalesid osa Allar Jõks (Õiguskantsler), Virgo Saarmets (Justiitsministeerium), Vootele Hansen (Riigikogu Õiguskomisjon), Koit Pikaro (Riigikogu Õiguskomisjon), Jaana Padrik (Riigikogu Õiguskomisjon), Carina Rikart (Riigikogu Õiguskomisjon, eelnõu vastutav ametnik), Peeter Milvere (Sotsiaalministeerium) ning mitmed sihtgruppide esindajad.

Ettekannetega esinesid Eesti Õiguskeskuse poolt Eva-Maria Keskküla ning Janika Friedenthal, kes tutvustasid ümarlaua liikmetele eelnõu huvigruppide esindajate hinnanguid õigusteenuse seaduse eelnõu sobivuse osas lahendamaks õigusteenuse osutamise kitsas-kohti kehtivas õigussüsteemis.

Hinnangute analüüsimisel järeldati et:

- 1) eelnõu sellisel kujul vastuvõtmine tähendab süsteemi ülereguleerimist;
- 2) advokatuuri dubleerimine on vastajate arvates põhjendamatu;
- 3) õigusteenuse seaduse eelnõuga ei ole tagatud riigi poolt osutatava õigusabi kättesaadavus, mis tegelikult on seaduse eesmärgiks;
- 4) põhjendamatud on õigusnõustajate tegevuspiirangud (näiteks riigi õigusabi kriminaal-asjades saavad osutada vaid advokaadid) ja muud protsessuaalsete õiguste piirangud.

Justiitsministeeriumi poolt selgitas eelnõu sisu ning reguleerimisala üks eelnõu autoreid Virgo Saaremets. Eelnõu defineerib õigusteenuse mõiste, kirjeldab riigi õigusabi osutamise aluseid, sisaldab õigusteenuse osutajate loetelu ning toob uue elemendina Eesti õigusmaastikule õigusnõustaja mõiste.

Õiguskantsler Allar Jõksi ettekanne oli pühendatud peamiselt õigusteenuse seaduse eelnõus sisalduva riigipoolse õigusabi kättesaadavuse ja kvaliteedi küsimustele. Õiguskantsler vaatles riigi õigusabist keeldumise aluseid ning leidis, et riigi õigusabi kui sotsiaalabi peaks olema kättesaadav sõltumata otsustaja suvast. Laiem arutelu peaks toimuma selle üle, kas riigi õigusabi osutamise otsustajaks peab kindlasti olema kohus. Allar Jõks avaldas ka kartust, et kohtute koormuse suurenemisel hakkab õigusabi taotlemine venima.

Ettekannetele järgnes arutelu, esitati küsimusi ning tehti muudatusettepanekuid.

Kokkuvõttes oli ümarlaud tulemusrikas, kuna suudeti tuvastada peamised probleemid õigusteenuse seaduse eelnõus. Küll aga ei jõutud ümarlual kõigile küsimustele lahendusi leida. Seetõttu kaalub Eesti Õiguskeskus veel teisegi ümarlaua korraldamise vajalikkust, et veelkord analüüsida õigusteenuse turuga seonduvate probleemide võimalikke lahendusi.

MONIKA KOOLMEISTER
JURIIDILINE KONSULTANT
EESTI ÕIGUSKESKUS

Eesti Õiguskeskuse koduleheküljel on kättesaadav ümarlaua protokoll (<http://www.lc.ee/foorum/lc/template.pl?show=txt/SE/6tymarlprot&C=3>)

ning Riigikogu õiguskomisjonile esitatud muudatusettepanekud (<http://www.lc.ee/foorum/lc/template.pl?show=txt/SE/ettep928SE&C=3>).

Themis
Seadusloome foorum

Themis annab Teile võimaluse:

- **Rääkida kaasa seadusloomes**
- **Õppida tundma õigusloome protsessi**
- **Teha oma hääl kuuldavaks**

Projekti eesmärgiks on arendada

kodanikuühiskonda ning luua paremad tingimused

avaliku sektori

(ministeeriumid ja Riigikogu)

ja kolmanda sektori vaheliseks koostööks ja osalusdemokraatia arenguks

WWW.LC.EE/THEMIS

UUS TARBIAKAITSE SEADUS TULEKUL

Eesti Õiguskeskus seadusloomefoorumi THEMIS (www.lc.ee/themis) uue võimalusena otsustati korraldada tarbijakaitse seaduse eelnõu projekti ümarlaud. 13. detsembril 2001 toimunud ümarlaual osalesid EV Majandusministeeriumi ja Riigi Tarbijakaitseametis esindajad, Eesti Tarbijakaitse Liit ning enamik liidu maakondlike tarbijakaitseühingute esindajaid. Samuti olid esindatud Eesti Omavalitsusliitude Ühendus, Eesti Patsientide Esindusühing, Eesti Energia AS ja EVEA.

Ümarlaua eesmärgiks oli konstruktiivse diskussiooni õhutamine tarbijakaitse seaduse eelnõu erinevate huvigruppide ning eelnõu ettevalmistajate vahel. Selline arutelu ümarlaua vormis võimaldab eelnõu koostajatel vahetult eelnõu tutvustada ja saada vastukaja eelnõu võimalikest kitsaskohtadest. Ümarlaud andis tarbijate esindajatele võimaluse tutvuda eelnõuga juba selle varases (projekti) staadiumis.

Ümarlaua esimesel poolel esines eelnõu projekti tutvustusega EV Majandusministeeriumi tarbijaturatalituse juhataja Riina Piliste. Oma ettekandes selgitas ta eelnõu ettevalmistamise tagamaid ning tõi välja tähtsamad muudatused võrreldes kehtiva tarbijakaitse seadusega. Samas rõhutas Riina Piliste, et eelnõu on veel alles projekti staatuses ning seetõttu on võimalik ettepanekuid arvestada nii eelnõu sisu kui vormi osas.

Praktikas eksisteerivaid suurimaid probleeme seoses ekspertiisi, garantii ja pretensiooniga tutvustas Jaan Roots Rakvere Tarbijakaitse Ühingust. Tema sõnul puudub täna seadus, mis sätestaks ekspertiisi läbiviimise korra, ekspertiisi läbiviija kvalifikatsiooninõuded ning vastutuse. Segadus valitseb ka garantii mõiste ja tähenduse osas.

Ümarlaua teisel poolel oli osalejatel võimalus esitada küsimusi Riina Pilistele ning samas oli osalejatel võimalus esitada omapoolseid kommentaare ning muudatusettepanekuid. Arutelu käigus selgusid mitmed teravad tarbija kaitsmisega seonduvad probleemid. Lisaks ekspertii probleemidele tundsid mittetulunduslikud tarbijakaitseühingud muret endi vähese koolituse üle. Probleemina toodi esile ka tarbijakaebuste komisjoni otsuste siduvust puuduv regulatsioon tarbijakaitse seaduse eelnõus. Palju ettepanekuid tehti eelnõu teksti mõistevuse ja keelelise arusaadavuse täiendamiseks.

TARBIAKAITSE SEADUSE EELNÕU PROJEKTI ÜMARLAUD 13. detsembril 2001.

Ümarlaual osalenute arvamustest ja ettepanekutest koostas Eesti Õiguskeskus ametliku muudatusettepanekute dokumendi, mis saadeti EV Majandusministeeriumile ja mis tehakse avalikuks kohe pärast eelnõu ametliku avalikustamist ministeeriumi poolt.

Kokkuvõttes leidsid osalenud, et ümarlaua näol oli tegu kõigile osapooltele kasuliku üritusega ning et samalaadset koostöövormi võiks kasutada ka tulevikus. Osalejate poolt tehti ettepanek korraldada vajadusel teinegi ümarlaud tarbijakaitse seaduse eelnõu arutamiseks, et tarbija huvid saaksid võimalikult tulemuslikult esindatud.

Praeguseks ajahetkeks on majandusministeerium ümarlaual tehtud ettepanekutele vastanud. Kuna eelnõu on alles projekti staatuses, ei ole võimalik tarbijakaitse seaduse eelnõu ja seletuskirja, täpsemat ülevaadet ümarlauast, konkreetseid ettepanekuid ja majandusministeeriumi vastust neile, hetkel avalikustada. Kõik need dokumendid muutuvad peagi avalikuks Eesti Õiguskeskuse seadusloomefoorumi THEMIS koduleheküljel. See annab kõigile huvilistele võimaluse ka ise kaasa aidata uue seaduseelnõu parandamisele ja ajakohastamisele, mis on eelnõu seletuskirja järgi üks peamisi põhjusi miks uut tarbijakaitse seadust vaja on.

Eesti Õiguskeskusel on ka edaspidi kavas korraldada seadusloomefoorumi THEMIS ja sellega seotud projekti raames väljatöötatavate seaduseelnõude ümarlaudu.

INGERI LUIK
JURIIDILINE KONSULTANT
EESTI ÕIGUSKESKUS

ÕIGUS TEADA

Ajaleht juristidele

Tellimine telefonil
(07) 300 481
ja Internetis:
<http://www.lc.ee>

TOIMETAJA ÜLO SIIVELT
 KUJUNDAJA VEIKO LAANJÄRV

LOSSI 19, 51003 TARTU
 TEL. (07) 300 460
 TEL/FAX (07) 300 470
 e-mail lc@lc.ee

ISSN 1406-3123

TÕESTAMISSEADUSE JÕUSTUMINE TÕI KAASA MITMEID MUUDATUSI

1. veebruaril 2002 jõustusid uus notariaadiseadus (RT I 2000, 104, 684; 2001, 93, 565) ja tõestamiseadus (RT I 2001, 93, 564). Nende seadustega täpsustati mitmeid notarite ametipidamise nõudeid ja toimingute vormistamise korda lähendades neid Mandri-Euroopa õigussüsteemiga riikides aastaid toiminud ladina notariaadi põhimõtetele.

Kuigi uus notariaadiseadus erineb mõnevõrra varasemast, tuleneb enamik olulisemaid muudatusi tõestamiseadusest, mis menetlusseadusena annab põhilised alused selleks, kuidas notarid ja notariaadiseaduse §-s 53 nimetatud tõestamisõiguslikud ametiisikud tõestamistoiminguid tegema peavad. Enamuses ei ole tegemist siiski täiesti uute alustega, kuna suur osa tõestamiseaduse põhimõtetest olid olemas nii varemkehtinud notariaadiseaduses kui ka selle alusel justiitsministri määrusega kehtestatud notariaaltoimingute tegemise korras.

Tõestamiseaduse § 1 lõike 3 kohaselt on tõestamistoimingute vormideks notariaalne tõestamine ja notariaalne kinnitamine. Tegemist on niinimetatud sisulise tõestamise ja lihttõestuse terminoloogilise eristamisega, mis senikehtinud õiguses praktiliselt puudus, kuna mõlema vormi puhul kasutati seadustes sõnu „notariaalselt tõestatud“. Seetõttu tuli seadusega kehtestatud kohustuslike vorminõuete ulatuse kindlakstegemiseks alati tähelepanu pöörata sellele, mille suhtes tõestamise nõue oli kehtestatud.

Samaaegselt tõestamiseadusega jõustub ka tõestamiseaduse rakendamise seaduste muutmise seadus (RT I 2001, 93, 565), millega viiakse paljude kohustuslike vorminõudeid sätestatavate seaduste terminoloogia vastavusse tõestamiseaduses sätestatuga. Oluline on ka § 1 lõikes 5 esmakordselt sätestatud notariaaldokumendi õigsuse eeldamise põhimõte, mis on oluline samm edasi notariaaldokumendile kõrgema tõendusliku jõu andmisel. Kuigi tegemist on tõestamise olulise põhimõttega, mida peaksid täiendama ka vastavad normid tsiviilkohtumenetluse seadustikus, on selle seaduses fikseerimine tekitanud vaidlusi. Siinjuures tuleks ilmselt rohkem tähelepanu pöörata sellele, et eeldatakse notari poolt tõestamistoimingu käigus isiklikult tajutud ja kajastatud asjaolude õigsust, mitte aga näiteks toimingus osaleja tahtevalduse õigsust või kehtivust.

Notariaalse tõestamise all mõistetakse nüüdsest üheselt komplekstoimingut, mille tegemise käigus on notaril mitmeid ülesandeid ning tulemusena valmib notari poolt koostatud dokument, mida tõestamiseaduse kohaselt nimetatakse notariaalaktiks. Seda tõestamise vormi kasutatakse nagu seni peamiselt tehingute tõestamisel. Siin on antud notarile võimalus tuvastada osaleja isikut, esindus- või käsutusõigust hilisemalt, kui seda ei ole võimalik kohe teha, kuid tõestamist nõutakse sellele vaatamata. Sellisel juhul väljastatakse isikutele notariaaldokument alles peale nende asja-

UUDISED

1. jaanuaril jõustusid geneetilisel muundatud mikroorganismide suletud keskkonnas kasutamise seadus, riiklike peretoetuste seadus, väärtpaberituruseadus, töötuskindlustuse seadus, postiseadus, käibemaksuseaduse uus redaktsioon, riigivapi seadus, kohtuekspertiisiseadus, asendustäitmise ja sunniraha seadus, tervishoiuteenuste korraldamise seadus, riigivastutuse seadus, puhkuseseadus ning töö- ja puhkeaja seaduse uus redaktsioon.

1. veebruaril jõustusid tulundusühituseadus, tõestamiseadus ja notariaadiseaduse uus redaktsioon.

1. märtsil jõustus uus relvaseadus.

1. jaanuarist 2002 hakkas kehtima uus puhkuseseadus. Uue seaduse järgi saavad isad võtta 14 kalendripäeva täiendavat lapsepuhkust ema sünnitus- ja raseduspuhkuse ajal. Puhkuse eest makstakse tasu 66 krooni päevas riigieelarve vahenditest. Samuti annab uus puhkuseseadus töötavale vanemale, nii emale kui isale, õiguse võtta korralist puhkust temale sobival ajal.

28. jaanuaril andis ametivande peaminister Siim Kallase juhitud Vabariigi Valitsus. Peaminister Mart Laar astus 8. jaanuaril ametist tagasi. 19. jaanuaril kohtus Vabariigi President kohtus Kadriorus kahe Riigikogus suurimat esindatust omava erakonna - Keskerakonna ja Reformierakonna juhiga. Kohtumisel informeerisid Edgar Savisaar ja Siim Kallas riigipead Keskerakonna ja Reformierakonna koalitsioonilepingu sõlmimisest. Kuna koalitsiooni moodustajad leppisid aga kokku esitada peaministri kandidaadiks Siim Kallas, tegi president valitsuse moodustamise ülesandeks Reformierakonna esimehele Siim Kallasele, kelle juhitud Vabariigi Valitsus andis ametivande 28. jaanuaril ja astus ametisse.

30. jaanuaril andis välisministeeriumi asekancler Marina Kaljurand ÜRO peakorteris New Yorgis hoiule Rahvusvahelise Kriminaalkohtu (*International Criminal Court*) ratifitseerimiskirja. Riigikogu võttis Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi vastu 5. detsembril 2001. "Statuudi ratifitseerimine ja asutajaliikmete seas olemine annab Eestile võimaluse osaleda esimesel osalisriikide assamblee kohtumisel, kus valitakse kohtunikud ning määratakse kohtu esimese aasta eelarve," kommenteeris sündmust Marina Kaljurand. Rahvusvahelise Kriminaalkohtu näol on tegemist ajaloos esimese alalise kriminaalkohtuga, mis põhineb rahvusvahelisel lepingul, ning menetleb kohtuasju, milles süüdistatakse üksikisikuid kõige tõsisemate rahvusvaheliste kuritegude toimepanemises (genotsiid, sõja- ja inimsusevastased kuriteod). Sellega kinnitatakse, et Eesti karistusõigus vastab rahvusvahelisele tasemele.

UUDISED

18. veebruaril kinnitas Riigikogu juhatus Riigikogu liikme Väino Linde õiguskomisjoni aseesimeheks ning Georg Pelisaare õiguskomisjoni aseesimeheks. 18. veebruaril algatasid Riigikogu Keskerakonna fraktsiooni kuuluvad õiguskomisjoni liikmed Koit Pikaro ja Georg Pelisaar ning õiguskomisjoni aseesimees Väino Linde (Reformierakond) umbusaldusavalduse õiguskomisjoni esimehe, isamaaliitlase Jüri Adamsi vastu.

Riigikogu menetlusse jõuab ettepanek, mis taotleb lepingute ja lepinguväliste kohustuste seaduse nime muutmist, taastades seaduse menetluseaegse nime - võlaõigusseadus. Riigikogu õiguskomisjoni esimehe reformierakondlase Väino Linde sõnul sai seadus pika menetlusaja jooksul nii juristide kui ka tavakodanike seas tunnuks just võlaõigusseaduse nime all. "Oleme saanud mitmeid juristide organisatsioonide pöördumisi nii Riigikogu liikmete kui õiguskomisjoni poole, kus sellist nimemuutust soovitaks. Seega tuleb lugeda igati otstarbekaks, et taastataks seaduse esialgne nimi, mis vastuvõtmise käigus kaduma läks," kinnitas Linde. Võlaõigusseaduse nime taastamiseks tehtud ettepanekule on lisaks Lindele alla kirjutanud Riigikogu liikmed Rein Voog, Vahur Glaase, Koit Pikaro, Jaan Pöör, Jaanus Männik ja Mihkel Pärnoja. Riigikogu võttis lepingute ja lepinguväliste kohustuste seaduse vastu 2001. aasta 26. septembril. Praegu Riigikogu menetluses oleva rakendusakti eelnõu kohaselt peaks seadus jõustuma käesoleva aasta juulist.

18. veebruaril kinnitas Riigikogu juhatus Riigikogu liikme Väino Linde õiguskomisjoni aseesimeheks ning Georg Pelisaare õiguskomisjoni aseesimeheks. 18. veebruaril algatasid Riigikogu Keskerakonna fraktsiooni kuuluvad õiguskomisjoni liikmed Koit Pikaro ja Georg Pelisaar ning õiguskomisjoni aseesimees Väino Linde (Reformierakond) umbusaldusavalduse õiguskomisjoni esimehe, isamaaliitlase Jüri Adamsi vastu.

Vabariigi Valitsus otsustas Riigikogu menetlusest tagasi võtta kokku 22 seaduseelnõud, mis on esitatud Riigikogu menetlusse eelmise Vabariigi Valitsuse poolt. Justiitsminister Märt Raski sõnul lähtuti põhimõttest, et iga uus minister saaks oma valitsemisalas selgelt välja öelda oma seisukohad.

Ilumise lõpetab Vabariigi Valitsuse väljanne Valitsuse Teataja. Siim Kallase sõnul ei pea Reformi- ja Keskerakonna valitsus oma häälekandjat otstarbekaks ja sulgeb selle.

olude tuvastamist. Kuna aga tehingu sellisel tegemisel tekib mitmeid ohte, siis võib arvata, et eriti sageli nõudmist siiski notaritele ei esitata.

Täiesti uueks põhimõtteks notariaalsel tõestamisel on tõestamiseseaduses sätestatud ühe notariaalakti originaaleksemplari koostamise põhimõte. Notariaalakti originaal kuulub säilitamisele notaribüroos ning seda reeglina ei väljastata. Toimingus osalejatele väljastatakse notariaalakti algärakirjad või algväljavõtted, mis asendavad tsiviilkäibes alates 1. veebruarist notariaalselt tõestatud tehingute ja tahteavalduste originaale.

Algärakirja näol on tegemist originaaldokumendi ärakirjaga, mis valmistatakse originaalist kas paljundamise teel või arvuti väljatrükinä. Muudest ärakirja liikidest eristab algärakirja selle esilehe ülaosas paiknev sõna „algärakiri“ ning notari allkirja ja pitseriga kinnitatud pealdis, milles sisaldub kinnitus algärakirja vastavuse kohta originaalile, algärakirja väljaandmise aeg ning selle saanud isikute loetelu.

Notariaalakti originaali väljastamist on võimalik taotleda üksnes juhul, kui seda vajatakse kasutamiseks välismaal ning kõik osalejad on sellega nõus. Sellisel juhul hoitakse notaribüroos dokumendi originaali asemel selle algärakirja.

Notariaalselt kinnitatakse isikute allkirju, allkirjanäidiseid, dokumentide ärakirju ning muid lihtsaid asjaolusid sarnaselt senikehtinud korrale. Uueks võimaluseks on äriregistri ning mittetulundühingute ja sihtasutuste registri andmete alusel tõendite väljaandmine ning peale äriregistri ja kinnistusraamatu täiselektronilisele pidamisele üleminekut nendest registritest tehtud väljatrükkide kinnitamine. Notariaalse kinnitamise vormi korral tehakse notarile esitatud või notaribüroos koostatud dokumendile notariaalmärge, dokument väljastatakse toimingut taotlenud isikutele ning ärakirja sellest notaribüroos ei säilitata. Kuna notariaalse kinnitamise näol on tegemist tõestamistoimingu lihtsama vormiga, siis piirduvad siin notari kohustused üldjuhul tõestusmärkes toodud asjaolude tuvastamisega. Nii näiteks on allkirja kinnitamisel notari kohustuseks eelkõige allkirjutaja isiku tuvastamine.

Mõnevõrra erinev varasemast on kirjaliku tõlke lisamise ja tõlkide kaasamise kord. Tõlke lisamist puudutavad muudatused on seotud eelkõige testamentide ja pärimislepingute tõestamisega. Tõestamiseseaduse §-s 33 on sätestatud põhimõte, mille kohaselt tuleb nende isikute testamentidele ja pärimislepingutele, kes ei valda piisavalt eesti keelt, lisada kirjalik

tõlge. Teiste tehingute tõestamisel on võimalik notariaalakti suuline tõlkimine kas vastavat keelt valdava notari või kaasatud tõlgi poolt ning kirjalik tõlge lisatakse ainult keelt mittevaldava osaleja nõudel. Kuna Eestis ei ole kuni vandetõlkide seaduse rakendumiseni riigi poolt tunnustatud tõlke, kelle individuaalne vastutus vale tõlkimisega kaasnevate kahjude eest oleks seadusega tagatud, siis on tõestamiseseadusega eesti keelt mittevaldavatele isikutele antud võimalus ise valida endale sobiv tõlk. Tõlgi osalemise suhtes on aga kehtestatud mitmeid piiranguid ning nende mittejärgimine võib kaasa tuua nii tehingu tõestamise kui ka tõlke kehtetuse. Nii näiteks ei või tõlgina kaasata toimingus osalejat, tema abikaasat, otsejones sugulasi ja muid lähedalt seotud isikuid.

Täiesti uus on tõestamiseseaduses sätestatud tõestamise tühisuse mõiste. Seaduses on küll ette nähtud mitmeid piiranguid ja nõudeid, mille mittejärgimine toob kaasa tõestamise tühisuse, kuid ei ole üldse käsitletud selle õiguslikke tagajärgi. Kuna tõestamise tühisus võib ilmselt kaasa tuua tehingu tühisuse, siis on mõnel juhul üsna arusaamatu, miks saabub notari ametikohustuse rikkumise range tagajärg toimingus osalistele. Nii näiteks on §15 lõikes 3 toodud tõestamise tühisuse alusena lisade ettelugemisest loobumise mittemärkimine notariaalaktis. Eesti keelt mittevaldava pärandaja testamendile kirjaliku tõlke lisamise nõue võib aga tähendada seda, et kirjaliku tõlke koostaja leidmiseks kulub aeg võib näiteks mõningatel juhtudel jätta isikud ilma viimse tahte avaldamise ja elluviimise võimalusest.

Mõnevõrra on tõestamiseseaduses laiendatud notari võimalusi tõestamistoimingu tegemisest keelduda. Põhimõtteliselt uueks keeldumise aluseks on taotletava toimingus ilmselt lubamatu või ebaaus eesmärk. Loomulikult peavad sellised negatiivsed asjaolud olema kas äratuntavad poolte tahteavaldustest või notarile muul viisil teada.

Vaatamata sellele, et tõestamiseseaduse rakendamisel on praktikas tekkinud mitmeid probleeme, on selle vastuvõtmine olulise tähtsusega Eesti notariaadiõiguse arengus. Nii nagu teiste menetlusseaduste, peaks ka tõestamiseseaduse regulatsioon edasi arendama tuginedes nii muutuvale materiaalõigusele, rakendamise praktikale kui ka teoreetilistele seisukohtadele.

**EVE STRANG
NOTARITE KOJA JURIST**

PATSIENDISEADUS – UUS NÄHTUS MEIE ÕIGUSRUUMIS

Järgmisest aastast hakkab kehtima “Tervishoiuteenuste korraldamise seadus”. Riigikogus on menetlemisel “Ravikindlustusseadus”. Seega on lähitulevikus meil olemas riiklik regulatsioon nii tervishoiuteenuste osutajatele, tervishoiujuhtidele kui ka tervishoiuteenuste eest tasumise põhimõtetele.

Seni aga polnud seaduslikku alust arsti-õe ja teiste raviteenuste osutajate ning patsientide vaheliste suhete ning nende õiguste ja kohustuste määramiseks. Seda lünka püüabki täita “Patsiendiseadus”. Samuti reguleeritakse seadusega vaidluste lahendamise kord, teadusuuringu korraldamise nõuded ning patsiendi kaasamine teadusuuringutesse ja kliinilisse õppetöösse.

Tegemist on ülitundliku valdkonnaga – püüa sa inimsuhteid paberi peal ette kirjutada! Ehkki tervishoiuasutuste töö põhineb praegugi suuresti suhtlemisel, on ka siin objektiivseid põhimõtteid, mida järgides on kergem teineteist mõista ja patsiendile abi anda.

Mis tahes suhtlemisel on kaks osapoolt. Olukorras, kus üks on abivajaja ning teine abiandja, kes lisaks valdab infot, on patsient enamasti nõrgem partner. Aga mitte alati. Nagu muudski inimsuhetes, pole ka meedikud kaitsitud kiuslike patsientide eest, kellele ei ole ükski arst ega ravi küllalt hea.

Seega võiks patsiendiseadust tinglikult nimetada ka arsti ja patsiendi seaduseks. Kui mõlemal osapoolel on selgelt teada tema õigused ja kohustused, on mõõdarääkimist vähem ja ravitulemus tõhusam. Arst ja patsient on ju ühe ja sama asja eest väljas. Patsiendiseadus püüabki luua paremaid eeldusi nende dialogiks, et nende liit tugineks teineteisemõistmisele ja usaldusele.

Alljärgnevalt on tutvustatud seaduseelnõu mõnda olulist märksõna ja uudset mõistet.

Teavitamine. Et täpset diagnoosi panna ja parimat ravi määrata, peab arstil olema piisavalt infot. Aga informeeritud peab olema ka patsient. Küsitlused on näidanud, et kõige rohkem põhjustab patsientide seas rahulolematust teabe puudulikkus. Endisajal oli kombeks haigele näpuotsaga infot jagada ja tema haiguslugu varjata. Säherdune suhtumine tuleb minevikku jätta.

Patsiendi teavitamine ja patsiendi teadev

nõusolek uuringu või raviprotseduuri tegemiseks on olulisemaid teemasid, mis läbib kogu seadust. Inimene peab saama ise otsustada, kas lasta sekkuda oma tervisesse või loobuda sellest. Lõpuks on see inimõiguste lahutamatu osa – patsient on ju see, kellega talitatakse. Aga selleks, et otsustada, peab patsient oma seisundist ja alternatiivsetest ravivõimalustest aru saama ning teadma, mida ravist loobumine võib kaasa tuua. Kõike seda peab selgitama raviteenuste osutaja patsiendile arusaadaval viisil.

Seaduseelnõu sätestab ka juhud, kui patsient peab ravidokumentis oma nõusolekut allkirjaga kinnitama, näiteks on operatsiooniks, südamesondeerimiseks või muu suure riskiga protseduuriks vaja kirjalikku nõusolekut. See aga ei tähenda, et iga ravisammu kohta tuleb haigelt allkirja küsida. Kui patsient läheb arsti näpunäitel verd andma või kopsuröntgenisse, on seegi nõusolek. Aga must valgel kirjapandu on tagatiseks ka arstile, et mõni “polkovniku lesk” ravikäiku omatahtsi ei tõlgendaks.

Kui patsient ei taha kogu tõde teada, ei sunnita seda talle peale, välja arvatud juhul, kui teadmatus ohustab teisi inimesi. Kaaskondlastele on ohtlikud näiteks nakkushaigused, saati siis kõige hullem neist, HI-viirus. Neist tuleb patsienti teavitada ka siis, kui ta ei taha näiteks vereproovi tulemust teada.

“Liiga palju” tõtt võib patsiendile teinekord nõnda traumeerivalt mõjuda, et tooks haigusse halva pöörde. Kui arst on seda meelt, peab ta ravidokumenti märkima, mis kaalutlustel jätab ta osa infot andmata.

Seaduseelnõusse on sisse kirjutatud uus mõiste – **patsiendi usaldusisik**. Usaldusisik ei pruugi olla sugulane. Patsient saab ise otsustada, kellele antakse delikaatset infot ja kellelt küsitakse nõusolekut ühe või teise ravivõtte kasutamiseks, kui ta on ise otsustusvõimeline. Heale sõbrale võib olla lihtsamgi usaldada intiimset teavet.

Väga raske seisundi puhul vähendab usaldusisiku olemasolu riski, et info haige tervise kohta satub vastu tema tahtmist kõrvaliste inimeste, olgu või omaste kõrva. Kui patsient ei ole usaldusisikut valinud, kui tema kontaktandmed ravidokumentis puuduvad, võib teavitada üht patsiendi omastest seaduses sätestatud järjekorrast lähtudes.

Patsiendi usaldusisik ega ka alla 15-aastase lapse vanemad ei saa keelata raviprotseduuri,

UUDISED

7. veebruaril saatis Eesti Kohtunike Ühing Vabariigi President Arnold Rüütile, Riigikogu esimees Toomas Savile, peaminister Siim Kallasele, koalitsiooninõukogu esimees Edgar Savisaarele ja justiitsminister Märt Raskile pöördumise, milles selgitas kohtunikonna jätkuvalt eitavat seisukohta Riigikogu meneluses oleva kohtute seaduse eelnõu suhtes ning vajadust taastada senikehtinud proportsioonid kolme võimuharu palkade vahel. Ühing tegi oma pöördumises ettepaneku lõpetada ülalnimetatud seaduseelnõu edasine menetlemine, eelnõu selle esitaja poolt tagasi võtta ning alustada uue eelnõu koostamist alustel, mis tagaksid kohtu kui põhiseadusliku institutsiooni sõltumatuse. 12. veebruaril otsustas Valitsus uue kohtute seaduse eelnõu Riigikogu menetlusse jätta. Kuigi valitsus otsustas võtta tagasi 22 eelnõu, kinnitas justiitsminister Märt Rask, et kohtute seaduse eelnõu pole tagasi võetavate eelnõude nimekirjas.

Riigikogu vabastas 14. veebruaril ametist Riigikohtu liikme Jüri Rätsepa ja nimetas Riigikohtu liikmeks Villu Kõve. Riigikohtu esimees Uno Lõhmus tegi 15. jaanuaril Riigikogule ettepaneku ametist vabastada riigikohtunik Jüri Rätsep Kohtuniku staatuse seaduses sätestatud vanusepiiri saabumise tõttu. Jüri Rätsep on sündinud 3. juuli 1935. aastal. Villu Kõve kandidatuuri soovitasid esitada Riigikohtu üldkogu ja Justiitsministeerium. Villu Kõve on lõpetanud 1994.a Tartu Ülikooli õigusteaduskonna, on õppinud Hamburgi Ülikoolis ning täiendanud end Freiburg'i Ülikoolis. Villu Kõve on osalenud paljude eraõiguse seaduseelnõude ettevalmistamisel ja aruteludel. Praktilise töö kogemusi on ta saanud tegutsemisel vandeadvokaadina. 4. detsembril 2001.a vabastas Riigikogu Triinu Verniku Riigikohtu liikme ametist, sellega jäi vabaks kohtuniku ametikoht tsiviilkolleegiumis.

Siseministeeriumi sisejulgeolekudivisjon avaldas jaanuaris Siseministeeriumi koduleheküljel elektroonilise kogumiku “Narkootikumid Eestis: seadusandlus ja õigusrikkumiste statistika”. Kogumik sisaldab ülevaadet Eesti narkoalkonda reguleerivatest õigusaktidest, narkopoliitikast, narkoalastest õigusrikkumistest ja kohtupraktikast 2001. aasta detsembri seisuga. Lühidalt on antud ülevaade ka uimastite liigitamisest ja karistuspoliitikast Euroopa Liidu liikmesriikides. Siseministeeriumi sisejulgeolekudivisjon hakkas Eesti ja teiste Euroopa riikide narkoalase olukorra regulaarset ülevaadet koostama 2001. aastal. Ülevaadet hakatakse ajakohastama kord aastas. Kogumik asub aadressil <http://www.sisemin.gov.ee/sisejulgeolek/ylevaated.html>.

UUDISED

Toll on parandanud oluliselt kriminaal-asjade uurimise kvaliteeti ning saatis 2001. aastal kohtuse enam kui kaks korda rohkem kriminaalasju kui aasta varem. Kui 2000. aastal saadeti kohtusse 11 kriminaalasja, siis 2001. aastal oli see näitaja 25. Aasta jooksul alustasid tolliameti uurijad 42 kriminaalasja. Enamus neist olid seotud suures koguses sigarettide, alkoholi, sularaha ning narkootikumide salakaubaveoga. Lisaks tolliuurimise tavadele alustati ja uuriti 2001. aastal kriminaalasju maksupettuste ja tolliametnike ametiseisundi kuritarvitamise faktide kohta, mis on ilmsiks tulnud salakaubavedude uurimisel. Samuti on tihenend märgatavalt uurimine rahvusvahelise koostöö pinnal. Mullu menetleti 53 fakti erinevate riikide tollivõimude alustatud kriminaal-asjades, kus salakaubaveod olid seotud Eestiga või Eesti kodanikega. Antud kriminaal-asjade lahendamise käigus avastati suur kane-pitaimede istandus Raplamaal, mis oli üks esimesi ja suuremaid avastusi narkootikumide vastases võitluses. Samuti saadeti välisriigi kohtuvõimudele kolm tolliuurimise poolt alustatud kriminaalasja. Toll avastas 2001. aastal kokku 6196 õigusrikkumist, aasta varem oli see number 4695.

Töövaidluskomisjonides nõutakse enim saamata palka, lõpparvet ja töölepingu lõpetamise hüvitist, selgub Tööinspektsiooni kokkuvõttest. Töövaidluskomisjonides oli 2001. aastal lahendamisel ligi 4000 avaldust, sadakond rohkem kui eelneval aastal. Vähenenud on tööandjate avaldused, neid oli vaid 41 ehk 1,3% kõigist avaldustest. 2000. aastal oli tööandjate avaldusi kaks korda rohkem. Mullu lahendati ligi 2500 avaldust ning neist rahuldati täielikult ligi 1500 ja osaliselt enam kui pool tuhat. Rahuldamata jäeti 441 avaldust, üle saja vähem kui 2000. aastal. Nagu varasematelgi aastatel, esitasid töötajad kõige enam saamata palga, lõpparve ja töölepingu lõpetamise hüvitise nõudeid. Teisel kohal olid tööraamatu või lõpparve kinnipidamise hüvitise nõuded ja kolmandal kohal töölepingu lõpetamise ebaseaduslikuks tunnistamise nõuded. Tööandjate nõuetest oli kõige enam (umbes kaks kolmandikku) töötaja poolt tekitatud materiaalse kahju hüvitamise nõudeid.

Esimesed isikutunnistused anti pidulikult üle 28. jaanuaril. Isikutunnistus on kohustuslik kõikidele Eesti elanikele alates 15. eluaastast. Isikutunnistusele üleminek toimub loomuliku dokumentide väljavahetamise protsessi käigus. Isikutunnistus saab olema Eesti elanike siseriiklikuks dokumendiks, kui nähakse ette reisimise vajadust, võib samas kohe taotleda ka reisidokumendi - passi. Lisainfo isikutunnistuse ja reisidokumendi taotlemise kohta internetist leheküljelt <http://www.pass.ee/> ning ID-kaardi kasutamise võimaluste kohta <http://www.tehnokratt.net/>.

kui sellest sõltub patsiendi elu. Vältimatut abi antakse igal juhul. Sellega on üheselt seadustatud ka vereülekannde tegemine näiteks eluohlikus seisundis imikule tema vanemate usulisest tõekspidamisest sõltumata. Ainult täisealine ja teadvusel patsient ise võib hädavajalikust protseduurist keelduda. Teine võimalus on ravidokumentis kirjalikult fikseerida, et otsustusvõimeline patsient on täie teadmiseaga ära ütelnud ühest või teisest ravimeetodist. Säherdune säte laseb ka arstil toimida vastavalt arstieetikale ja kaitseb teda tulevikus tülikate kohtuprotsesside eest.

Seaduseelnõus on fikseeritud patsiendi **õigus teisesele arvamusele**, kui talle tundub, et näiteks diagnoos ei vasta tõele või määratud ravi ei anna tulemusi. Kui raviarst on kontrollinud, et patsiendile antud teave tema tervise seisundi kohta on piisav, talle osutatud raviteenus kvaliteetne ja küllaldane, siis annab just raviarst saatekirja oma kolleegi juurde koos kõigi vajalike uuringutulemustega.

Oluline on, et teise arvamuse saamise võimalus on sisse kirjutatud ka ravikindlustusseadusse: nende eest, kellele laieneb kindlustuskaitse, maksab haigekassa kinni teise tohtri nõustamise. See annab arstilegi kindlustunde, et lasi probleemset haiget konsulteerida pädeval kolleegil kas või teises linnas. Kindlasti kaalub Eesti arstide hea maine üles väikese vägi-kaikaveo eri ravikeskuste vahel ning süüdistusi, et arstid ei tea midagi, olgu või ajakirjanduses, jääb lähiajal vähemaks.

Seaduseelnõu näeb ette uue riikliku institutsiooni – **patsiendinõuniku**. Arsti, juristi või sotsiaaltöötaja kutsega patsiendinõunik orienteerub patsiendi ja arsti õigustes ja kohustustes ning meditsiinis üldse, aidates patsienti vajadusel tema õiguste tõlgendamisel ja kaitsmisel. Aga ka arstile on vastavate teadmistega töötaja võrdväärsem partner, kes oskab adekvaatsemalt asju ajada, juhul kui patsient ise hakkama ei saa või jonnit ajab. Patsiendinõunik on omamoodi sidemees patsiendi ja arsti vahel, kui vahendajata läbi ei saada, ja ta suudab mõnegi probleemi juba eos lahendada.

Kaebuste lahendamise kord on patsiendiseaduses konkreetselt fikseeritud. Tervishoiuteenusega rahulolematul patsiendil (ka tema seaduslikul esindajal, usaldusisikul või omaksel) on õigus kaebusega pöörduda nii tervishoiuteenust osutava isiku, arsti või raviasutuse juhtkonna kui ka **tervishoiuteenuste kvaliteedikomisjoni** poole. Kindla tähtaja, kümne päeva jooksul tuleb kaebuse esitajat ja patsienti teavitada võetud meetmetest või põhjustest, miks kaebus rahuldamata jäetakse. Küllap aitab konkreetne kord lahendada inimlikul tasandil

probleeme, enne kui konflikt suureks paisutatakse. Kui lahendus ei jää õhku rippuma, on vähem põhjust kohtusse pöörduda.

Paraku võib praegu patsient käituda nagu koolilaps koolis: täis hirmu, et kui ta arstilt liiga palju pärib või oma tahet avaldab, kirjutatakse ta haiglast välja või suhtutakse muidu halvasti.

Kohtuväline tervishoiuteenuste kvaliteedikomisjon saab uue sisu. Praegu sotsiaalministeeriumi juures tegutsev komisjon koosneb peamiselt arstidest ja on mõnigi kord kutsunud esile kahtluse arstide ringkaitsest. Seaduseelnõu pakub välja, et kvaliteedikomisjoni kuulusid ka patsientide esindajad ja juristid – sedasi on see usaldusväärsem ka abiotsijate silmis. Komisjonil on konkreetse otsuse tegemiseks õigus välja nõuda kõik asjaomased dokumendid ja kasutada ekspertide abi.

Ütlema tagi on selge, et tervishoiuteenust vajavaid inimesi tuleb kohelda võrdselt, kui eeldused selleks on võrdsed. Selge on ka see, et iga arst püüab anda oma parima, et osutada patsiendile kvaliteetset tervishoiuteenust. Seaduseelnõu püüab selle mõiste ka lahti kirjutada: tervishoiuteenus on kvaliteetne, kui see vastab arstiteaduse üldisele tasemele Eestis tervishoiuteenuse osutamise ajal ning heale kliinilisele praktikale ja osutatakse heal professionaalsel tasemel.

Esimest korda on aga Eesti seadusandluses reguleeritud seni **tunnustamata meetodi** rakendamine või tervishoiuteenuse osutamine patsiendile – seda tohib teha üksnes **eeetikakomitee** eelneval loal. Muud näidustused tulenevad argipraktikast: alternatiivseid preventtsiooni-, läbivaatus- või ravimeetodeid võib kasutada siis, kui traditsioonilised meetodid puuduvad või kui edu nende abil ei ole tagatud. Patsient peab tunnustamata ravimeetodite kasutamiseks andma kirjaliku nõusoleku.

Seadus reguleerib, kus on üldse lubatud patsienti kaasata **kliinilisse õppetöösse** – see õigus on vaid ametlikel arsti- ja õekoolituse baasasutustel. Ravialune peab selgelt teadma, et tal on õigus osalemisest keelduda. Arstil võib küll olla tahtmine mõnd erilist haigusjuhtu tudengitele demonstreerida, ent nii mõnelegi inimesele võib liigne tähelepanu halvasti mõjuda. Kui patsiendile on sõnaselgelt öeldud, et osalemine kliinilises õppetöös pole ta kohustus, leiab ta ka julguse vajadusel keelduda.

Üsna loomulikult käivad õigused alati käiskäes kohustustega. Patsiendiseadusse on must valgel kirja pandud ka patsiendi kohustused: patsient on kohustatud vastama tervishoiuteenuste osutamisega seotud küsimustele, andma kogu teavet varem põetud haigustest või viiru-

sekandlusest. Ja loomulikult on ta kohustatud kinni pidama ravijuhistest, kord on ta oma nõusoleku andnud ja tahab terveks saada.

Seaduseelnõu töötati välja sotsiaalministeeriumis, arvestades nii arstide, meditsiinidõdede kui ka patsientide esindusühingute, justiitsministeeriumi ja Tartu ülikooli juristide, eetikakomitee, väga paljude asjaomaste asutuste ja organisatsioonide vaatenurki. Maailma Tervishoiuorganisatsiooni liikmesriigina lähtub Eesti selle organisatsiooni põhiprintsiipidest,

samuti rahvusvahelistest konventsioonidest, millele oleme alla kirjutanud, ja eelkõige müdugi Eestis väljakujunenud praktikast tervishoiuteenuste osutamisel.

Praegu antakse patsiendiseaduse eelnõule viimast lihvi, võetakse arvesse parandusi, mis laekusid kooskõlastusringilt.

HELJO PIKHOF
EELMISE SOTSLAALMINISTRI NÕUNIK

KÕRGEM ÕIGUSHARIDUS RIIAST

Kõrgema õigushariduse pakkujana on Riia Eestis veel üsna tundmatu. Võimalus omandada magistrikraad rahvusvahelises või Euroopa õiguses peaks huvi pakkuma nii mõnelegi ülikoolilõpetajale.

Riia Kõrgem Õiguskool (*Riga Graduate School of Law*) on seadnud sihiks anda õiguse põhjalused omandanuile võimalus täiendada oma teadmisi rahvusvahelisele ja Euroopa õigusele suunitletud magistriprogrammis.

Riia Kõrgem Õiguskool avati 18. märtsil 1998. aastal. Kooli asutamislepingule kirjutasid alla Läti Vabariik, Raoul Wallenberg Institute of Human Rights and Humanitarian Law ja

Sorose fond. Sorose fondi poolse annetusega sai värskelt asutatud kool hoone Alberta iela 13.

Eelmise aasta märtsist tegutseb kool kahes hoones Alberta tänaval: Wallenbergi hoone, moodne seitsmekorruseline õppehoone ja renoveeritud sajandivahetusest pärinev *Art Nouveau* stiilis administratiivhoone.

Kool näeb oma missioonina Balti riikide tudengitele lääne demokraatlikele süsteemidele omase õigusliku mõtlemise tutvustamist. Kool peaks suutma rahuldada nii era- kui avaliku sektori nõudmised demokraatlike süsteemide arengu ja Euroopa Liitu suundumise taustal. Pretensioonikama eesmärgina võib

UUDISED

Jaнварis alustas keskkonnaorganisatsioonidele ja üksikisikutele tasuta keskkonnaõigusabi andmist Eestimaa Looduse Fond (ELF). Keskkonnaõigusabi teenust osutatakse Balti-Ameerika Partnerlusprogrammi poolt finantseeritud projekti raames, mis kestab esialgu 2002. aasta augusti lõpuni.

Keskkonnaõigusabi teenuse eesmärgiks on anda inimestele ja keskkonnaorganisatsioonidele õigusabi keskkonnakaitset ja säästvat arengut puudutavates küsimustes, mis kätkevad endas avalikku huvi. ELFI juristi Revo Linno sõnul saavad üheks olulisemaks õigusabi teemaks kõikvõimalikud arendusprojektid nagu näiteks uute tööstushoonete ja elamurajoonide rajamine, mis on seadustega vastuolus ja võivad ohustada keskkonnakaitse huve.

“Hakkame toimetama ka keskkonnavalaste õigusaktide monitoringut. Monitoringut käigus jälgitakse muudatusi ja uuendusi seadusandluses, teadvustatakse nendest maillisti kaudu keskkonnaorganisatsiooni ja vajadusel aidatakse organisatsioonidel ette valmistada ettepanekuid õigusaktide muutmiseks või vastuvõtmiseks,” kirjeldab teenust ELFI keskkonnaõigusabi koordinaator Revo Linno.

11. jaanuaril esitles justiitsminister Märt Rask rahvusvahelist õigusabi reguleerivaid seadusandluse kogumikke. “Juhendmaterjalide kogumik Rahvusvahelise õigusabi alaseks suhtluseks kriminaalasjades” ning “Juhendmaterjalide kogumik Rahvusvahelise õigusabi alaseks suhtluseks tsiviilasjades” sisaldavad rahvusvahelist õigusabi reguleerivad konventsioone ning nende lisaprotokolle, kehtivaid õigusabi lepinguid, kahepoolseid lepinguid ning juhiseid ja näidiseid konkreetsete aktide rakendamiseks.

Juhendmaterjalid on mõeldud abivahendiks praktikutele (uurijad, kohtunikud ja prokurörid) ja neile, kes huvituvad rahvusvahelisest õigusabist. Iga kogumikku paigutatud konventsiooni juures on antud ka sellele sisu lühikokkuvõtte, konventsiooniga ühinenud riikide loetelu. Eesti on ühinenud enamiku rahvusvahelist õigusabi käsitlevate konventsioonidega, samuti on sõlminud mitmete maadega kahe- või mitmepoolseid õigusabilepinguid.

Rahvusvaheline õigusabi tähendab teatavate protsessuaalsete toimingute sooritamist, näiteks teises riigis kohtudokumentide üleandmine, kohtuotsuste tunnustamine ja täitmine, tõendite kogumine, poolte, protsessiosaliste jms ülekuulamine, teisele riigile karistatud isikute üleandmine ja väljaandmine. Kogumikega saab tutvuda internetis aadressil: <http://oigusabi.just.ee/>

SOROSE FONDI POOLT KOOLILE ANNETATUD HOONE ALBERTA TÄNAVAL RIIA KESKLINNAS.

UUDISED

22. veebruaril asutasid 10 Eesti keskkonnaorganisatsiooni oma ühistegevuse paremaks koordineerimiseks ning keskkonnaalases seadusloomes osalemiseks katusorganisatsiooni.

Asutatud Eesti Keskkonnaühenduste Koja (EKO) eesmärgiks on keskkonnakaitse edendamine Eestis läbi tõhusama koostöö ja organiseerituse. EKO soovib olla konstruktiivseks partneriks nii riigiasutustele kui erasektorile. EKO plaanib kaasa lüüa keskkonnapoliitiliste otsuste langetamisel, keskkonda puudutava seadusandluse loomisel, arendusprojektide keskkonnaohutikkuse hindamisel ning keskkonnaorganisatsioonide vastava koostöö ja ühiste seisukohtade kujundamisel. Keskkonnasektor oli Eestis seni ainuke valdkond (erinevalt näiteks hariduse, spordi, sotsiaalvaldkonnaga), kus valitsusvälistel organisatsioonidel puudus oma katusorganisatsioon.

22. veebruaril tähistati Eestis Euroopa kuriteoohvrite päeva. Rahvusraamatukogus toimunud foorumil käsitleti kuriteoohvrite õiguste realiseerumine Eestis ja mujal maailmas ning kuriteoohvrite sotsiaalseid ja psühholoogilisi vajadusi. Eestis on kuriteoohvrite päeva tähistatud alates 1995. aastast Kuriteoohvrite Toetamise Ühingu "Ohvriabi", Sotsiaalse Rehabilitatsiooni Keskuse ja EELK Kriminaaltöö Keskuse initsiatiivil. Nimetatud päevaga juhitakse tähelepanu kuritegelikus konfliktis kahjustatud inimesele ning ühiskonna kohustustele ja vastutusele tema suhtes.

19. veebruaril esitles Rahvusvahelise Õiguse ja Sotsiaalfilosoofia Ühingu Eesti seksioon Iuridicumis Ilmar Tammelo kogutud tööde raamatut "Õiglus ja hool". Ilmar Tammelo oli ülemaailmselt tuntud õigusfilosoof, kes oma töödes keskendus peamiselt ühiskonnaliikmete küpsuse kujundamisele ning tegeles juristide jaoks ajatu teemaga - milline on õiglane õigus.

22. veebruaril toimus Akadeemias Nord seminar "Eesti Euroopa Liiduga ühinemise põhiseaduslikud ja poliitilised probleemid". Seminari eesmärk oli arutada läbi ettepanekud Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmiseks, mida on vaja Eesti võimalikuks ühinemiseks Euroopa Liiduga, ning teha ettepanekuid Eesti ja Euroopa Liidu liitumislepingu rahvahääletusele panemise küsimustes. Kõlama jäi seisukoht, mille kohaselt ühinemiseks Euroopa Liiduga tuleb muuta Eesti Vabariigi põhiseadust. Osundati, et põhiseaduse § 123 (Eesti Vabariik ei sõlmi välislepinguid, mis on vastuolus põhiseadusega) nõuab põhiseaduse muutmist hiljemalt enne Euroopa Liitu astumise lepingu ratifitseerimist Riigikogus. Seminarist osavõtjad pidasid vajalikuks ka edaspidist arutelu põhiseaduse kavandavate muudatuseettepanekute üle.

kooli kavadest leida soovi toimida katalüsaatorina Balti riikide õigussüsteemide muutmisel. Õpingute pearõhk on seatud konstitutsiooni- ja haldusõigusele, inimõigustele, Euroopa Liidu õigusele ja rahvusvahelisele kaubandusõigusele.

Magistriprogrammis õpib hetkel 39 üliõpilast. Esimesed 7 tudengit alustasid õpinguid doktorikraadi omandamiseks 2001. aasta sügisel. Doktorikraadi omandajad saavad teadmisi ka Lundi, Stockholmi ja Uppsala ülikoolides Rootsis, kus toimub ka doktoritöö kaitsmine. Doktorandid osalevad õppetöös ka lektoritena.

24. novembril leidsid Riias aset kooli avatud uste päevad. Umbes 200 huvilist said võimaluse kuulata näidisoenguid ning tutvuda kooli õppekava ja raamatukoguga.

Käesoleva aasta veebruaris algasid ettevalmistused uute tudengite vastuvõtuks magistriprogrammi. LL.M programm on avatud kõigile kolme Balti riigi üliõpilastele, kes on akre-

diteeritud kõrgkoolis omandanud bakalaureuse- või sellega võrdsustatud kraadi. Sissesäämine ei toimu riigiti kvoodi alusel, otsustavaks saavad iga sisseastuja isiklikud omadused.

Hindamine koosneb kolmest osast: inglise keel, kirjalik eksam ja vestlus rektoriga. Nõutav on hea inglise keele oskus (vähemalt 550 punkti TOEFL testis). Kirjalik eksam koosneb kahest osast: esimene paneb proovile kandidaadi loogilise mõtlemise ning teine seisneb juriidilise probleemi lahendamises rahvusvahelise õiguse sfääris.

Õpingud on tasuta ning viimaseks avalduse esitamise päevaks on 2. mai. Juba praegu on käimas ettevalmistuskursused sisseastumiseks. Täpsemat infot kooli ja sisseastumistingimuste kohta on võimalik leida veebilehelt <http://www.rgsl.edu.lv>.

MARGUS KÕIVA

WALLENBERGI HOONE ON MOODNE SEITSMEKORRUSELINE ÕPPEHOONE.

TULEMAS ON KONVERENTS “KOHTUTÄITURID JA RIIGIVÕIMU JAGAMINE”

Rahvusraamatukogu konverentsikeskus, Tallinn 1.-2. märts 2002.

01.03.2002.a. täitub aasta tsiviiläite reformist Eestis, mille tulemusena anti kohtuotsuste täitmine vabakutselistele kohtutäiturite pädevusse. Selle ajani tegelesid kohtuotsuste, halduskaristusi määravate ametiisikute otsuste ning notariaalsetest lepingutest tulenevate kohustuste täitmisega maa – ja linnakohtute koosseisu kuulunud täitevosakonnad.

Muudatused kandsid endas kahte eesmärki: saavutada efektiivsem lahendite täitmine ning vabastada riik täitevorganisaatsiooni ülalpidamisest. Uue süsteemiga seostud kulud kaetakse võlgnikelt võetavalt kohtutäituri tasult.

Hetkel tegutseb Eestis 79 kohtutäiturit, kes jagunevad 16 piirkonda. Kohtutäitur on oma õigusliku staatuse poolest võrreldav notariga, kuna ta peab ametit oma nimel ja vastutusel, täites samaaegselt talle riigi poolt delegeeritud funktsioone.

Kohtutäiturid on moodustanud oma kutse-

ühingu – Eesti Kohtutäiturite Koja (EKK) – kes tegeleb kohtutäiturite institutsiooni arendamise ning esindamisega. Alates 2003.a. on EKK pädevuses ka kohtutäiturite ettevalmistusteenistuse korraldamine.

Alates 01.07.2002.a. kehtib kõikide ametisse nimetatavate kohtutäiturite suhtes akadeemilise juriidilise kõrghariduse nõue. Aasta tagasi ametisse nimetatud kohtutäiturid on erinevatel elualadel, kelle hulgas on nii endisi linnapäid, kõrgemaid riigiametnikke, õppejõude, firmajuhte kui ka eelmises süsteemis kohtutäituritena töötanud.

Märtsis korraldatava konverentsi eesmärgiks on teha kokkuvõtte vabakutselistele kohtutäiturite esimesest tegevusaastast ning arutada täitemenetluse perspektiivide üle kaasages majanduskeskkonnas. Üheks võimalikuks arenguks on kohtutäituri funktsioonide ühildamine pankrotihalduri omadega, mis võimaldaks teostada pankrotimenetlust väiksemate kuludega ning tagaks parema järelevalve pankrotimenetluse teostamise üle.

Konverentsi sihtgrupp on Eesti juristkond, kohal on ka Euroopa riikide (Soome, Rootsi, Prantsusmaa, Leedu, Hollandi, Saksamaa, Šotimaa) esindajad. Konverentsil esinevad Eesti juristide eliiti kuuluvad isikud, sealhulgas õiguskantsler Allar Jõks, justiitsminister Märt Rask, Tartu Ülikooli professor Paul Varul, Tallinna Linnakohtu esinaine Helve Särgava, Notarite Koja eestseisuse esimees Mati Allik ning vastne riigikohtunik Villu Kõve. Ettekanded teevad ka Prantsusmaa, Hollandi ja Saksamaa kohtutäiturid.

Konverentsi esimesel päeval leiab aset ka pressikonverents, kus ajakirjanike küsimustele vastavad justiitsminister Märt Rask, Tallinna Linnakohtu esinaine Helve Särgava, EKK juhatuse esinaine Kersti Kaasik ja Justiitsministeeriumi tsiviiläite talituse juhataja Kadriann Ikkonen.

Eesti kohtutäituritel ning Justiitsministeeriumil on tihedam koostöö Prantsusmaa, Hollandi, Soome ja Leeduga.

EESTI AKADEEMILILINE ÕIGUSTEADUSE SELTS

TARTUS ETTEKANDEKOOSOLEKUTE KAVA TEGEVUSPERIOODIL 2001/2002

20. märts 2002

Kas ja millist mõju avaldab lepingute ja lepinguväliste kohustuste seadus töösuhetele?

Ettekandja prof H. Siigur
Vastutaja I.-M. Orgo

17. aprill 2002

Abielu vs vabaabielu.

Ettekandja lektor K. Kullerkupp
Vastutaja I. Kull

15. mai 2002

Korruptsiooni piiramisest Eestis (õiguslik aspekt).

Ettekandja dr iur P. Pruks
Vastutaja P. Varul

19. juuni 2002

Terrorism ja relvastatud jõu kasutamine rahvusvahelises õiguses.

Ettekandja M. Vainomaa
Vastutaja M. Kiviorg

18. september 2002

Eetika ja õigus.

Ettekandja prof M Sutrop
Vastutaja I.-M. Orgo

18. oktoober 2002

Aastakoosolek

Ettekandekoosolekud toimuvad Tartus Eesti Õiguskeskuse konverentsisaalis (Lossi 19) algusega kell 16.00

TALLINNA SEKTSIOONI

ETTEKANDEKOOSOLEKUTE KAVA 2001/2002

28. märts 2002.a.

Riigikogu õiguskomisjoni töö

Ettekandja: Jüri ADAMS
Riigikogu õiguskomisjoni esimees
Ettevalmistaja: Rein Saarma

25. aprill 2002.a.

Abikaasade varaliste suhete reguleerimine uues perekonnaseaduses

Ettekandja: Priit KAMA*
Õigusinstituudi õppejõud
Ettevalmistaja: Piret Blankin

16. mai 2002.a.

Karistuspoliitika muudatused karistusseadustikus

Ettekandja: Priit PIKAMÄE
Ettevalmistaja: P. Pärna, P. Blankin, R. Saarma

26. september 2002.a.

Põhiseaduslike printsiipide rakendamine Eesti õigusemõistmises

Ettekandja: Kalle MERUSK
Tartu Ülikooli õppejõud
Ettevalmistaja: Rein Saarma

31. oktoober 2002.a.

Kohtunike ja advokaatide sõltumatusseadusest tulenevad tagatised

Ettekandjad: vandeadvokaat Leon GLIKMAN*
Kohtunik Andrus MIILASTE*
Ettevalmistaja: Priidu Pärna

* - Planeeritav ettekandja, kinnitus puudub.

Ettekandekoosolekud toimuvad Õigusinstituudis (Kaarli pst 3) algusega kell 17.30.

KOHTUNIKE JA PROKURÖRIDE KOOLITUS KEVADSEMESTRI 2002 AJAKAVA

JAANUAR

AVALIK ÕIGUS: VÕLAÕIGUS HALDUSKOHTUNIKELE

21-22. jaanuar, Tartu

VEEBRUAR

AVALIK ÕIGUS: KARISTUSÕIGUS HALDUSKOHTUNIKELE

11-12. veebruar, Tartu

MÄRTS

KARISTUSÕIGUS: VÄARTEOMENETLUS

Tallinn, 11-12. märts

AVALIK ÕIGUS: HALDUSKOHTUMENETLUSE

PÕHIMÕTTED; KOKKULEPPEMENETLUS

18-19. märts, Tartu

APRILL

KARISTUSÕIGUS: VÄARTEOMENETLUS

8-9. aprill, Tartu

KINDLUSTUSÕIGUS; PANKROTIÕIGUS

22-23. aprill, Tallinn

KOHTUOTSUSE FORMULEERIMINE

JA PÕHJENDAMINE I OSA

29-30. aprill, Tartu

MAI

KOHTUTE ESIMEESTE JUHTIMISKOOLITUS I GRUPP

14-15. mai, Tartu

KOHTUTE ESIMEESTE JUHTIMISKOOLITUS II GRUPP

16-17. mai, Tallinn

KOHTUOTSUSTE FORMULEERIMINE

JA PÕHJENDAMINE II OSA

20. mai, Tartu

INIMÕIGUSED

27-28. mai, Tartu

JUUNI

ERAÕIGUS

3-4. juuni, Tartu

KUIDAS OLLA KOHTUNIK?

11-12. juuni, Tartu

TÄIENDÕPPEPROGRAMM JURISTIDELE 2002

III TSÜKKEL 25. VEEBRUAR - 1. MÄRTS

ESMASPÄEV, 25.02.02.

10.15-12.00 Riigiõigus (prof. R. Narits)

12.15-14.00 Riigiõigus (prof. R. Narits)

14-15 Lõuna

15.15-17.00 Rahvusvaheline õigus ja Eesti õiguskord (lekt. H. Vallikivi)

TEISIPÄEV, 26.02.02.

9.15-11.00 Riigiõigus (prof. R. Narits)

11.15-13.00 Riigiõigus (prof. R. Narits)

13-14 Lõuna

14.15-16.00 Rahvusvahelised inimõigused (lekt. M. Kiviorg)

KOLMAPÄEV, 27.02.02.

9.15-11.00 Aktuaalset kriminaalmenetlusõiguses (prof. E. Kergandberg)

11.15-13.00 Aktuaalset kriminaalmenetlusõiguses (prof. E. Kergandberg)

13-14 Lõuna

14.15-16.00 Riigiõigus (prof. R. Narits)

16.15-18.00 Haldussunni aktuaalseid probleeme (prof. I. Koolmeister)

NELJAPÄEV, 28.02.02.

9.15-11.00 Haldussunni aktuaalseid probleeme (prof. I. Koolmeister)

11.15-13.00 Haldussunni aktuaalseid probleeme (prof. I. Koolmeister)

13-14 Lõuna

14.15-16.00 Õiguse sotsioloogia (lekt. S. Kaugia)

16.15-18.00 Õiguse sotsioloogia (lekt. S. Kaugia)

REEDE, 1.03.02.

8.15-10.00 Asjaõigus (lekt. H. Jöks)

10.15-12.00 Asjaõigus (lekt. H. Jöks)

12-13 Lõuna

13.15-15.00 Intellektuaalse omandi kaitse (prof. H. Pisuke)

15.15-17.00 Intellektuaalse omandi kaitse (prof. H. Pisuke)

IV TSÜKKEL 11.-15. MÄRTS

ESMASPÄEV, 11.03.02.

10.15-12.00 Tööõigus (prof. I.-M. Orgo)

12.15-14.00 Tööõigus (prof. I.-M. Orgo)

14-15 Lõuna

15.15-17.00 Finantsõigus (lekt. L. Lehis)

17.15-19.00 Finantsõigus (lekt. L. Lehis)

TEISIPÄEV, 12.03.02.

8.15-10.00 Tööõigus (prof. I.-M. Orgo)

10.15-12.00 Tööõigus (prof. I.-M. Orgo)

12-13 Lõuna

13.15-15.00 Perekonnaõigus (lekt. K. Kullerkupp)

15.15-17.00 Perekonnaõigus (lekt. K. Kullerkupp)

KOLMAPÄEV, 13.03.02.

9.15-11.00 Elamuõigus (dots. H. Sepp)

11.15-13.00 Elamuõigus (dots. H. Sepp)

13-14 Lõuna

14.15-16.00 Finantsõigus (lekt. L. Lehis)

16.15-18.00 Finantsõigus (lekt. L. Lehis)

NELJAPÄEV, 14.03.02.

8.15-10.00 Tööõigus (prof. I.-M. Orgo)

10.15-12.00 Tööõigus (prof. I.-M. Orgo)

12-13 Lõuna

13.15-15.00 Pankrotiõigus (prof. P.Varul)

15.15-17.00 Pankrotiõigus (prof. P.Varul)

REEDE, 15.03.02.

8.15-10.00 Pankrotiõigus (prof. P.Varul)

10.15-12.00 Pankrotiõigus (prof. P.Varul)

12.15-14.00 Pankrotiõigus (prof. P.Varul)

14-15 Lõuna

15.15-17.00 Suveräänsus ja liikmelisus EL-s (lekt. T. Kerikmäe)

UUDISKIRJANDUS

Truija, Uido. Võlaõigus ettevõtluses : käsiraamat lepingute ja lepinguväliste kohustuste seaduse kohta. Tallinn, Estada Kirjastus, 2001. 256 lk.

Salu, Monika. Sotsiaalkaitse Eestis. Tallinn, EBS Print, 2001. 227 lk.

Ahven, Andri ; Tabur, Lauri ; Aroma, Kauko. Victims of crime in Estonia 1993-2000. Tallinn, Siseministeerium; Helsinki, Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, 2001. 49 lk.

Vallikivi, Hannes. Välislepingud Eesti õigussüsteemis: 1992. a. põhiseaduse alusel jõustatud välislepingute siseriiklik kehtivus ja kohaldatavus. Tallinn, Õiguskirjastus, 2001. 220 lk.

Inimõigused. I Sissejuhatus ainesse. Kommentaarid. Õigusaktid. Koost. Gabriel Hazak. Tallinn, Tallinna Tehnikaülikool, 2001. 132 lk.

Kohtuvõimu sõltumatus Euroopa Liiduga ühinemise protsessis. Kohtute sõltumatus Eestis. Tartu, Iuridicum, 2001. 103 lk.

Rahvusvahemuste kaitse Euroopa Liiduga ühinemise protsessis. Rahvusvahemuste kaitse Eestis. Tallinn, Jaan Tõnissoni Instituut, 2001. 123 lk.

IX Riigikogu stenogramm 2001. Tallinn, Riigikogu Kantselei dokumendiosakond, 2001.

1. kd. : V istungjärg : 8. jaanuar - 8. veebruar. - 2001. - XXXV, 542 lk. + hääletustabelid.

2. kd. : V istungjärg : 12. veebruar - 15. märts. - 2001. - XXXVI, 543.-1085. + hääletustabelid.

3. kd. : V istungjärg : 19. märts - 12. aprill. - 2001. - XXXIII, lk. 1087.-1545. + hääletustabelid.

Faculty of law. Comp. by Peep Pruks. Tartu, Iuridicum, 2001. 231 lk.

PÕNEVAT KODUMAALT

Väike valik noppeid Patendiametile esitatud kaubamärgi registreerimise taotluste kaupade ja teenuste loetelud. Loetelu pärineb Patendiameti kodulehelt www.epa.ee.

...hoonete puhastamine, sh fassaadide pesemine, rottide hävitamine ja hooldus...;

...krediidikaartide väljastamine, üürimine ja rentimine...;

...arvutitööjaamade osad, sh trükkalid...;

...kirjutavast pressist väljavõtete ja koopiate tegemine...;

...varustamine raamatutega, brošüüridega, dokumentidega ja pamflettidega (pro buklettidega);

...parfümeeriatooted, sh lõuaveed, lõuakreemid, lõuabalsamid...;

...arvutivõrgend...;

...mitteravivannivahend...;

...teksariidest üla- ja alakeharõivad... kaelarõivastus...;

...filmisuveeniirid (pro kinomemorabiilid)...;

...õudusalased elavettekanded...;

...varustamine faktilise ja fiktiivse informatsiooniga...;

...päikesehooldusvahendid...;

...kantseleitarbed, trükitooted...organisaatorid (ajaplaneerijad)...kinkepaber ja kirjatarbed; seltskonna ja erakonna nipsasjad...;

...kaubamärk koosneb inglisekeelsetest sõnadest "Jungle Pop", mis eesti keeles tähendavad "Pauk dzjunglis" ning graafilistest elementidest;

...liising- ja üüriautodeks mõeldud kerega varustatud või ilma kereta asendusmootorsõidukite, samuti tagavaraosadeks mõeldud kõigi kasutamiskõlblikkuse säilitamiseks vajalike osade ja manuste jaoks...;

...anda elektrooniliselt edastatavat informatsiooni informatsioonilt informatsioonile ja informatsiooni esitavatele plokkidele;

...telekommunikatsiooniteenused, sh andmekommunikatsioon tele-, posti-(!)

ja andmesüsteemide kaudu; multimeedia sõnumiteenused...;

...kirjatarbed,...paberist peomütsid ja lemmikud;...lasteraamatud,...tegevusi võimaldavad raamatud...;

...elektrilised aurustajad kasutamiseks majapidamises ja sarnaseks kasutamiseks mattide ja vedelike jaoks, mis sisaldavad insektitsiide, desodoriseerivaid ning desinfitseerivaid aineid;

...telekommunikatsiooni- ja andmetöötlusseadmetest ja -aparaadid koos korrastatud virtuaalse turu ning kohtamispaikadega heli-, video- ja andmesignaali edastamiseks ja vastuvõtmiseks interaktiivses koostöös kasutajatega ja tasuliste seadmetega...;

...andme- ja telekommunikatsioonialane tegevus, andmetöötlus- ja telekommunikatsiooniterminalide ja -telefonide vahel andmetöötlemiss- ja telekommunikatsiooninstallatsioonides vahetatavate heli- ja videosignaali/-andmete sisude edastamine ja esitus;

...spetsialisti konsultatsioonid, mis on seotud telekommunikatsiooniga ja arvutikasutajatega kommunikatsioonitehastes ja kommunikatsioonitehaste väljatöötamisega...;

...elektri, võimsuse, õhu, sh suruõhu, sooja, külma, gaaside ja õlide ning energeetiliste kütuste ladustamine;

...brändi ja selle sisu loomine (pro brand ja selle sisu loomine; ingl brand on eesti keeles kasutusel tsitaatsõnana, mis sisuliselt tähendab - margitoodi või hea mainega firma- või kaubamärk; brändi on inglise keeles brandy ja selle sisuga sobib joomine küll paremini kui loomine);

...klubide ja ühingute mitmesugustes erinevate teemade ja huvide valdkondades aktiivses reimis teostatavate tööde teenused...;

... aktiivses reimis arvutikasutaja...;

... mittemedikamentsed tualettveed (pro mittemedikamentoossed tualettveed)...;

... püksikaitsmed...;

... kiirushoidikud...;

... mootorrataste käsiraamatud...

Eesti Õiguskeskus on siseriiklike uudiste kõrval pakkunud välisajakirjanduse ülevaadet News Digest enam kui poolteist aastat. Lähiajal saavad tellijad teiste eeliste seas võimaluse kasutada uudiste ning analüüside arhiive. Suundumust veel suurema kasutamismugavuse, kiiruse ning operatiivsuse poole kajastab ka kokkuvõtte uus nimi - **Quickthink Digest**.

Quickthink Digest on dünaamiline Euroopa ning maailma majandust, õigust ning poliitikat käsitlevate uudiste jooksev ülevaade. See võimaldab jälgida olulisi protsesse e-postkastis minimaalse ajakuluga. Õiguskeskuse välisekspert **Michael Gallagher** valib kolm korda nädalas ilmuvasse kokkuvõttesse umbes kümme teemat, mis on olulised Ida-Euroopa majanduse ja poliitika suundumuste hindamiseks.

Quickthink Digest võimaldab hinnata võimalikke arengusuundi õiguses, majanduses ja poliitikas. Kokkuvõtted põhinevad uudiste lipulaevadel nagu Wall Street Journal Europe, The Economist, The International Herald Tribune ja New York Times. Lisaks pakume võimalust tasuta tellida ülevaate aluseks olnud artikleid.

Kokkuvõtte kompaktsus võimaldab seda lugeda minimaalse ajakuluga - kõige enam kümne minutiga. Digest annab vaid kõige olulisema uudistest ning lühikese analüüsi.

Quickthink Digesti aastase tellimuse maksumuseks on 200.- krooni. Komplekt-tellimuste puhul on võimalikud soodustused.

Kui Te ei ole veel veendunud, kas News Digest rahuldab teie vajadusi välisinfo kogumisel, pakume Teile **kahe nädala pikkust tasuta prooviperioodi**.

SIHTASUTUS

EESTI ÕIGUSKESKUS

ESTONIAN LAW CENTRE FOUNDATION

REGISTREERIMINE AADRESSIL:

<http://www.lc.ee/quickthink>

LISAINFO:

MARGIT JÄRVA
TEL 07-300 473
margit@lc.ee

MERLE KÜLV
TEL 07-300 483
merle@lc.ee

QuickThink

NEWS DIGEST

Välisuudiste analüütiline ülevaade

Quickthink 2-25-2002

1. United States - Business News - COMING SOON - MEDIA MERGERS - Step by step, the rules that were designed to preserve diversity in US media are being dismantled. The latest step was the decision by a federal court to nullify the limits on cross ownership between cable providers and networks. It is a victory for the big boys like AOL who may now buy NBC Network. But should there be some overall limit to this? Or will the market decide how much concentration works? And isn't the television business in decline anyway? (NYT)

2. Russia - Business News - HAPPY MEALS IN MOSCOW - Old time Sovietologist Bill Keller takes a look how McDonalds came to stay in Russia. Unlike many get rich quick ventures, McDonalds went completely local and only sold in rubles, while maintaining western standards. While MacDonald's does not pay its workers that well, it pays and keeps its workers. Its 74 ventures in Russia (with planned expansion of 20 per year) demonstrate an example of how globalization can work. (NYT)

3. Europe - EU News - PATENT PROPOSAL - Fritz Bolkstein is proposing an EU directive on software patents. It would be useful to standardize the issuance of patents to allow for a more incentives to innovate. But the Europeans do not want to protect US style software. So only software that makes a novel "technical contribution" will be protected. This will not protect software that delivers a new product but not in a new way. US firms argue this is needed. (WSJ 2-21)

4. France - Legal News - CRYING FOR JUSTICE - Something very bad is happening in Burgundy. The stories of serial killers and sexual crimes are bad enough. Now it appears that at a high level someone is preventing investigations and covering up the crimes. Worse still, the pattern goes back for years. The French criminal justice system is in need of reform. (BBC)

5. Germany - EU Politics - EUROPEANIZING TAXES? There was a buzz from Britain about a new model for Europe that would limit the scope of policy interference from Brussels. Mr. Schroeder says this is stupid - all economic policy matters - including taxes should be regulated from Brussels. Let the fun begin at the Constitutional Convention! (BBC)

6. France - Economic News - A SURPRISING SLUMP - European optimists believed that even though Germany's economy was faltering, France would continue to grow. But the data from the last quarter in 2001 is disappointing. French consumers are buying less, and the economy shrank. Bad news for policy makers and Mr. Jospin, who may have to take the blame. (BBC)

7. China - Political Analysis - WHAT IF CHINA FAILS? - Mr. Bush says that China will be a partner in maintaining stability in Asia. But China knows that the US is a rival, and only selectively a friend. The orthodoxy is that China is beginning to break into world markets and will be an economic powerhouse. But a recent study shows that China's attempt to copy Japan and South Korea by protecting and nurturing local industries has failed. Meanwhile the communist elite is becoming simply an elite - isolated from the people. Is it time to think again about China? (iht)

8. Hungary - Political News - THE GHOST OF BENES - There is an urgent need for Eastern European leaders to come up with a common position against the Commission proposal to limit benefits to them on accession. But just as they were about to get together in Budapest, things went weird in Budapest. Prime Minister Orbán said Hungary would block Slovakia's entry into NATO unless it accepted Hungary's attempt to give special benefits to Hungarians living there. Things got worse over the Benes Decrees that stripped Hungarians and Germans of rights and property after the war. The meeting is cancelled and Eastern European solidarity is on hold. (IHT)

9. Britain - Education Policy - ACCESS DENIED - Mr. Blair is in trouble on the education front. New Labor got rid of student grants in favor of a loan system using the conservative argument that education confers a benefit that the student must pay for. But the poor are reluctant to take on such debt, and the argument arises that this perpetuates a permanent underclass. But what to do? Go back to grants? And it seems that British universities are underfunded. Sad for Mr. Blair there is no simple answer. (EC)